

کبد چرب به **انگلیسی** (fatty liver) در **پزشکی** حالتی برگشت‌پذیر از تجمع **واکوئول‌های چربی** در سلول‌های **کبدی** است که با **التهاب کبد** مشخص می‌شود.^{۱۱}

این حالت ممکن است در افرادی که **الکل** مصرف می‌کنند ایجاد شود، ولی در ایران این بیماری علل دیگر دارد و «کبد چرب غیرالکلی» نامیده می‌شود. فرم غیرالکلی این بیماری در تعدادی از اختلالات بالینی مانند **دیابت**، **چاقی** و **سوء تغذیه** رخ می‌دهد.

وجود چربی در کبد طبیعی است، اما اگر این میزان از چربی بیش از ۵ تا ۱۰ درصد وزن کل کبد شود، فرد به بیماری کبد چرب دچار شده است.^{۱۲} این بیماری نشانه‌ی خاصی ندارد اما بعد از رعایت نکردن و پیشروی این بیماری در کبد باعث سوء‌هاضمه شده و در نهایت منجر به مرگ انسان می‌شود

انواع

- کبد چرب غیرالکلی: این بیماری زمانی رخ می‌دهد که کبد در شکستن چربی‌ها دچار مشکل می‌شود و با جمع شدن چربی در بافت‌های کبد، فرد دچار کبد چرب می‌گردد. این بیماری با مصرف الکل مرتبط نبوده و زمانی مشخص می‌شود که ۱۰ درصد و یا بیشتر وزن کبد حاوی چربی باشد این بیماری خود نیز به چند دسته تقسیم شده و در شدیدترین مراحل باعث سیروز کبدی و یا زخم و سپس نارسایی کبدی می‌گردد.^{۱۳}
- کبد چرب الکلی، این بیماری جزء اولین مرحله‌های بیماری‌های کبدی مربوط به الکل است. کبد با مصرف زیاد الکل صدمه دیده و قادر به شکستن چربی‌ها نیست اگر فرد از مصرف الکل خودداری نماید، این نوع کبد چرب کم‌کم درمان می‌گردد، اما در صورت ادامه به مصرف الکل فرد ممکن است دچار سیروز کبدی گردد.^{۱۴}
- کبد چرب بارداری: هرچند این نوع از کبد چرب خیلی نادر بوده، با این حال جمع شدن چربی در هنگام بارداری می‌تواند خطرناکی جدی هم برای مادر و هم برای جنین داشته باشد این بیماری می‌تواند باعث نارسایی کبدی، نارسایی کلیه، عفونت شدید یا خونریزی شود هرچند دلیل این بیماری کاملاً شناخته نشده اما دانشمندان معتقدند این بیماری با هورمون‌های این دوران در ارتباط است. علائم این بیماری در سه ماه سوم رخ داده و شامل حالت تهوع، استفراغ، درد در قسمت بالای سمت راست شکم، زردی و کسالت عمومی گردد. زنان باردار باید آزمایش‌های لازم را برای اطلاع از این بیماری انجام دهند، اکثر زنان پس از زایمان شروع به بهبود می‌نمایند.^{۱۵}

همه‌گیری‌شناسی

اغلب بیماران ۴۰ تا ۶۰ سال سن داشته و بیماری در زنان شایعتر است.^{۱۲} کبد چرب در کودکان با سن بالاتر از ۱۰ سال نیز می‌تواند ایجاد شود. این اختلال کبدی مزمن بوده و برای سال‌ها پایدار خواهد ماند.^{۱۳}

علل

علت اصلی بروز کبد چرب ناشناخته است، ولی تعدادی از اختلالات بالینی معین به عنوان علل زمینه‌ای شناخته شده‌اند. هفتاد درصد بیماران مبتلا به کبد چرب چاق هستند.^{۱۴} **دیابت** و **بالا بودن چربی‌های خون** نیز از علل زمینه‌ای آن می‌باشند. عوامل مختلفی که باعث تغییر متابولیسم در بدن می‌شوند، شامل کاهش ناگهانی وزن، **سوء تغذیه**، **تغذیه وریدی** و گرسنگی طولانی مدت مانند گرفتن روزه نیز ممکن است باعث کبد چرب شوند.^{۱۵} **نیازمند منبع**

انجام بعضی از جراحی‌های شکم شامل برداشتن کیسه صفرا، برداشتن قسمتی از روده یا معده، جراحی روی لوزالمعده و مصرف بعضی از داروهای خاص شامل هورمون استروژن، کورتون (**استروئیدها**، **آمپودارون**، **تاموکسی فن**، **والپروات سدیم**) نیز از علل زمینه ساز کبد چرب هستند. در کودکان اختلالات مادرزادی شامل سوء جذب چربی‌ها، **سیستیک فیبروزیس** و **بیماری ویلسون** با کبد چرب همراه هستند.^{۱۶} **نیازمند منبع**

به طور کلی می‌توان عوامل ایجاد این بیماری را به شرح زیر عنوان کرد رژیم غذایی نادرست، استرس، درونی و نهفته، مصرف دارو بیش از حد معمول، مصرف لووستاتین‌ها و غذاهای فست‌فودی (سوسیس، کالباس، سس، پیتزا و

تشخیص

اکثر مبتلایان دارای علامت نیستند، گاهی فرد از درد شکم در ناحیه کبد احساس درد و پری می‌نماید و به ندرت احساس ناراحتی در قسمت فوقانی و راست شکم و خستگی وجود دارد گاهی به دنبال بررسی‌های اتفاقی آزمایشگاهی (مانند بررسی‌های استخدامی) کشف می‌شود.^{۱۷} در بررسی‌های معمولی، آنزیم‌های کبدی افزایش یافته‌اند و در صورت شک به این اختلال اقدام‌های بعدی برای کشف علت زمینه‌ای و بررسی سایر علل بیماری کبدی ضروری است. آزمایش‌های لازم برای قند و چربی‌های خون و همچنین برای ویروس‌های هپاتیتی ضروری است. با مطالعات تصویربرداری مانند **سونوگرافی**، تجمع چربی در کبد نشان داده می‌شود. اگر تمامی راه‌های منتهی به تشخیص میسر نباشد و نیز گاهی برای اثبات تشخیص، **نمونه برداری** از کبد و مطالعه میکروسکوپی بر روی آن لازم است.^{۱۸} ولی گاهی نمونه برداری انجام نمی‌شود و بیمار به مدت ۶ ماه تا یک سال از نزدیک زیر نظر گرفته می‌شود تا طبیعی شدن آنزیم‌های کبدی به دنبال درمان اختلالات زمینه ساز اثبات گردد

درمان

برای درمان و بهبود کبد چرب باید اختلالات زمینه ساز درمان شوند در حال حاضر درمان بر روی مهار مشکلات طبی و اختلالاتی که زمینه ساز کبد چرب هستند، متمرکز است. داروهای جدید مختلفی مانند **متفورمین** برای درمان کبد چرب عرضه شده‌اند که تاثیر قطعی آنها ثابت نشده‌است. ورزش روزانه و مصرف مرتب میوه و سبزیجات اثرات مفیدی بر روی این بیماری دارند کاهش تدریجی وزن در افراد چاق لازم و مفید است، ولی کاهش ناگهانی وزن، این اختلال را تشدید می‌کند.^{۱۹} در کبد چرب مقاومت به انسولین شایع بوده و داروهایی که مقاومت به انسولین را درمان می‌کنند مانند **متفورمین** موجب بهبود **آنزیم‌های کبدی** می‌شوند. **ویتامین E** با دوز ۴۰۰ میلی گرم در روز باعث کاهش آسیب به سلول‌های کبدی و بهبود آنزیم‌های کبدی می‌شود، ولی چون با خطر افزایش بیماری‌های

قلبی همراه است، مصرف دراز مدت آن توصیه نمی‌شود. در کودکان علل زمینه‌ای شامل [دیابت](#)، [سوء جذب چربی](#)، [چاقی](#)، [ماراسموس](#)، [کواشورکور](#)، [بیماری ویلسون](#)، [سیستیک فیبروزیس](#)، باید مهار و درمان شود.

عوارض و عواقب

در اکثر بیماران مبتلا به کبد چرب، مشکل جدی برای کبد ایجاد نمی‌شود. کبد چرب از نظر بالینی یک اختلال پایدار و ساکت شناخته شده و در بیشتر موارد سبب اختلال شدیدی در کبد نمی‌شود و با درمان بهبود می‌یابد. ولی در تعداد اندکی از بیماران با گذشت زمان بافت جوشگاهی و [فیروز](#) در کبد ایجاد شده و در نهایت [سیروز](#) و نارسایی کبد ایجاد می‌شود. چون پیش بینی مسیر بیماری در یک فرد و این که در کدام بیمار پیشرفت خواهد کرد، مشکل است، درمان و کنترل آن برای همه مبتلایان الزامی است